Ti bu laj yich' lok'esel li stak'obiltak li ta *Jkuxlejaltik xchi'uk Kabteltik sventa Dios, programa xchi'uk bu chijts'ibaj*

1-7 YU'UN MARSO

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | NUMEROS 7, 8

«K'usi chak' jchantik ti k'u yelan chapanbil li karpanaetik ta Israele»

***it*-1 paj. 523 par. 7**
Tsobobbail

Li bankilaletik ta Israele ja' k'otik ta jk'opojel ta sventa li jteklume (Esd 10:14). K'alal tsuts li axibal nae, «li bankilaletik ta jujuchop nitilulal[e]» laj yak'ik li matanaletike (Nu 7:1-11). Li paleetik, jlevietik xchi'uk li joliletik ta jteklume ja' k'opojik ta sventa jteklum Israel k'alal «laj yak' seyoik sventa oyuk sbalil [xkom]» li k'usi la xchapik ta sk'ak'alil Neemiase (Ne 9:38-10:27). K'alal yakalik ta xanvil ta takixokol balumil li j-israeletike, li «250 ta vo' bankilaletik li ta tsobobbail yu'un j-israeletik ti lek tsakbilik ta muk'e» la stsob sbaik xchi'uk li Kore, Datan, Abiram xchi'uk On sventa skontrainik li Moises xchi'uk Aarone (Nu 16:1-3). Li Jeovae laj yalbe Moises ti ak'o st'uj «70 ta vo' moletik ta Israel» sventa xkoltaat ta sventainel li jteklume, yu'un toj ep k'usitik sbainoj (Nu 11:16, 17, 24, 25). Li ta Levitiko 4:15 chalbe sk'oplal «li moletik ta tsobobbail yu'un Israele», ya'eluk li moletik yu'unike, li joliletike, li jchapanvanejetike xchi'uk li j-abteletike ja' chk'opojik ta stojolal li jteklume (Nu 1:4, 16; Jos 23:2; 24:1).

***it*-2 paj. 874 par. 1**
Ruben

Ti bu spasoj skarpana li Israele, li xnich'nabtak Rubene ja' te spasoj skarpanaik li ta sural axibalnae, ja' te oy ta xokon li snitilulaltak Simeon xchi'uk Gade. Ja' ba'yel chlok'ik batel li oxchop nitilulaletik ti ja' sbainoj sk'elel li Rubene, laje te ts'akal chbatik oxchop nitilulaletik ti ja' sbainoj sk'elel li Judae, ti te tsakal sk'oplalik li Isakar xchi'uk Sabulone (Nu 2:10-16; 10:14-20). Ti k'u yelan lek xcholet lok'ik tale, ja' jech lek xcholet bat yak'ik li matanal k'alal laj yich' ak'el ta stojolal Dios li axibalnae (Nu 7:1, 2, 10-47).

***w04* 1/8 paj. 25 par. 1**
Li k'usi mas tsotsik sk'oplal ta slivroal Numeros

8:25, 26. Sventa xch'akbe sba yabtelik li jlevietike, tstsakik ta venta li sjabilalike. Li buch'utik mas xa molike mu'yuk xa bu chich' ak'bel tsots yabtelik. Ak'o mi jech, xu' to skoltaik li yan jlevietike. Li avi k'ak'ale, mu'yuk buch'u chich' pasel juvilar li ta abtelal chich' pasel ta sventa li Ajvalilal yu'un Diose. Pe oy k'usi tsots sk'oplal chchanubtasutik li mantal taje. Li yajtunel Jeova ti oy xa sjabilale, xu' van mu xa spas yu'un tsatsal abtelal pe xu' spas junantik abtel mi xu' to yu'un spasele.

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

***it*-2 paj. 717 par. 3**
Sba nich'onil

Skotol li sba nich'oniletik ta Israele ja' joliletik li ta uts' alalile, yu'un ja' chk'opojik ta stojol sjunul li jteklume. Li Jeovae laj yal ti ja' sba xnich'on li jteklum Israele, yu'un ja' li ba'yel jteklum ti la spas trato ta stojolal Abraane (Eks 4:22). Ta skoj ti

kuxul laj yikta skotol sba nich'oniletik li Jeovae, la xch'ultajes skotol «li sba kerem chvok'e o li sba yol chonbolom ti stot chvok'e» (Eks 13:2). Jech oxal li sba nich'oniletike laj yich'ik ak'el ta stojolal Dios.

***it*-2 paj. 939 par. 2**
Ch'ul

Manchuk mi ch'ul li jteklum Israele, pe oy junantik j-israeletik ti mas to ch'ulik ta skoj li yabtelike. Li paleetike xchi'uk li mero bankilal palee ch'akbilik sventa xtunik ti bu ch'ule xchi'uk ja' chalbeik jteklum li k'usi chal Diose. Ta skoj li yabtelike ch'ulik xchi'uk sk'an ch'ulikuk-o sventa spasik li abtelale xchi'uk sventa ch'ulikuk x-ilatik-o yu'un li Diose (Le 21; 2Kr 29:34). Li j-alk'opetik xchi'uk li jts'ibajometik ta Vivliae ja' viniketik ti ch'ulike (2Pe 1:21). Li jtakbol Pedroe «ch'ul antsetik» la sbiiltas li ermanaetik ti tuk' laj yak' sbaik ta stojolal Diose (1Pe 3:5). K'alal chbatik ta pask'op li j-israeletike, ch'ul chich'ik albel sk'oplal, yu'un li pask'op tspasike ja' ta sventa Jeova (Nu 21:14; 1Sa 21:5, 6). Skotol li viniketik ti ja' sba nich'oniletik ta Israele ch'ulik ta stojolal li Jeovae, yu'un kuxul laj yikta k'alal la spasik li K'in Koltael ta Ejiptoe, va'un k'ot ta yu'unantak li sba nich'oniletike (Nu 3:12, 13; 8:17). Ja' yu'un, skotol li sba nich'oniletik ti kerem chvok'e sk'an xik'ik bal ti bu ch'ul sventa oyuk k'usi xich' ak'el ta xk'exol (Eks 13:1, 2; Nu 18:15, 16; Lu 2: 22, 23). Mi oy jun vinik o ants ti chak' ye sventa xkuxi k'ucha'al jun jnasareoe, ch'ul-o ti k'u sjalil yak'oj yee. Ti va' sjalil taje, ja' tspasbe yabtel li Jeovae. Li jun jnasareoe oy junantik mantaletik sk'an xch'un, mi mu'yuk spas junuke mu'yuk xa ch'ul chkom sk'oplal. Sventa xch'ultajes sba yan veltae, persa sk'an xak' jun matanal. Ja' yu'un, mu'yuk me chich' tsakel ta venta ti k'u sjalil tun ta jnasareoale, sk'an slikes ta ach' ti k'u sjalil yak'oj ye sventa xtune (Nu 6:1-12).

8-14 YU'UN MARSO

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | NUMEROS 9, 10

«¿K'uxi tsbeiltas steklumal li Jeovae?»

***it*-1 paj. 403 par. 6**
Karpana

K'alal chjel ech'el yavil li karpanae, (li Moisese laj yalbe sk'oplal 40 karpanaetik li ta Numeros 33) jamal xvinaj ti lek chapal ti k'u yelan laj yich' pasele. K'alal te chkom li tok ta sba li axibalnae, te chkomik li j-israeletike. K'alal mi tots lok'el li toke, ta anil chlok'ik batel li j-israeletike (Nu 9:15-23). Chich' tunesel chib ok'es ta plata ti tenbil ta martiyo k'alal ch-albatik mantal yu'un li Jeovae (Nu 10:2, 5, 6). K'alal xyal xmuy yech'omal chich' jupanel li ok'ese ja'o tstots batel skarpana li j-israeletike. Li sba velta totsik batele, ja'o «li ta xchibal jabile [1512 m.t.J.], li ta 20 yu'un li xchibal ue». K'alal tots batel li xkaxail strato Jeovae, ja'o tots batel ek li ba'yel oxvok' nitilulale ti ja' sbainoj li Judae. Laje Isakar xchi'uk Sabulon, te tijilik batel ek li jguersonetik xchi'uk jmerarietik ti yich'ojik batel li k'usi sbainojik ta sventa li axibalnae. Laje batik ek li oxib nitilulaletike ti ja' sbainoj sk'elel Ruben, va'un tal Simeon xchi'uk Gad. Ta ts'akale, ja'o lok'ik batel li jkoatetik ti ja' xkuchojik batel li k'usitik chtun ti bu ch'ule. Te xtalik ek li yan oxvok' nitilulal ti ja' jbabe tal li Efraine, te xtalik ta pa-

til li Manases xchi'uk Benjamine. Ta slajeb xae te xtalik li buch'u sventainoj li Dane, te xtalik ek li Aser xchi'uk Neftalie. Li cha'-tsop nitilulaletik ti mas tsotsik xchi'uk epike jtsop bat ta jbabe xchi'uk jchop ta patil (Nu 10:11-28).

***w11* 15/4 paj. 4 par. 4, 5**
¿Mi kak'ojtik venta k'usi tstunes Dios sventa tsbeiltasutik?

¿K'uxi xu' jtojtik ta vokol ti tsbeiltasutik li Diose? Xi tstak'butik li jtakbol Pabloe: «Ch'unbeic me c'usi chayalboxuc li boch'otic sventainojoxuque; ich'ic me ta muc'» (Ebr 13:17). Veno, pe taje mu me toj k'unuk ta pasel. Xi jko'oltastike: jnoptik ti j-israelot ta sk'ak'alil Moisese. Oy xa ta sjayibal k'ak'al atijluoj batel li jvol tok ta takixokol balumile. Va'un ta jech no'ox ipaj. Xi chajak'be abae: «¿K'u van sjalil chpaj? ¿Mi jun no'ox van k'ak'al? ¿Mi chpaj van junuk xemana? O ¿mi chpaj van jayibuk u?». Ja' yu'un, chajak'be aba mi ja' van lek ti xalok'es skotol li k'usitik akuchoj batele. Ta skoj ti mu xana' leke, ja' no'ox chalok'es li k'usitik chtun tajek avu'une. Pe ta skoj ti ma'uk xa no'ox jun-chib k'ak'ale, chtavan tajek chava'i sa'el ti bu ak'ejoj tal li k'usitik chak'ane, ja' yu'un lik alok'es skotol li k'usitik avu'une. Pe k'alal po'ot xa xlaj avo'onton ta slok'esele ja'o xa chlik xanavuk batel li jvol toke, ¡ja' yu'un sk'an xlik atsob li k'usitik avu'une! ¡Toj chopol ya'el! Pe ti k'usi une «ja' yorail chlic tots[an] batel [xchi'uk] scotol li israeletique» (Nu 9: 17-22).

¿K'u yelan ta jch'amtik li beiltasel chak'butik Dios avie? ¿Mi ta ora «chlic» jpastik li k'usi lij-albate, o mi ja' jech-o ta jpastik ti k'uyelan nopem xka'itike? ¿Mi yakal xa ta jch'untik li mantaletik ta sventa chanubtaseletik ta Vivliae, li xcholbel mantal jyanlumetike, li yich'el ta muk' Jeova ta kuts' kalaltike, ti k'uyelan sk'an jtalelaltik k'alal ch-ech' muk'ta tsobajeletik xchi'uk ti k'uyelan sk'an jkolta jbatik xchi'uk li Komiteetik ti Tsbeiltasvan batel ta Ospitaletike? Ti k'uxi xu' xkak'tik ta ilel xtok ti ta jtojtik ta vokol ti tsbeiltasutik Diose ja' ti jch'amtik li tojobtasel chij-ak'bate. Ja' yu'un, mu'yuk bu ta jpat ko'onton ta jp'ijil jtuktik k'alal oy k'usi tsots sk'oplal ta jnop ta jpastike, yu'un ja' te ta jsa'tik koltael ta stojolal Jeova xchi'uk ta s-organisasion. Ja' jech ta jpastik k'ucha'al uni nene olol ti chbat ta anil ta stojolal stot sme' k'alal chtal tsatsal ik'al vo'e, yu'un ja' te chijbat ta ora ek ta stojolal s-organisasion Jeova k'alal toj tsots chak' jvokoltik li balumil li'e.

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

***it*-1 paj. 226 par. 4**
Muk'ta tsobajel

Toj tsots sk'oplal li tsobajeletike. Li sbalil chich' tabel li tsobajeletik ti ja' yak'oj Jeova sventa xch'i ta mantal li steklumale te lik talel k'alaluk la spasik li K'in Koltaele. Skotol li viniketik ti mu'yuk yik'ubtasoj sbaik xchi'uk ti mu'yuk bu nom batemike, mi mu'yuk bu xchapanik li milbil matanal sventa li K'in Koltaele sk'an xich' milel (Nu 9:9-14). K'alaluk li ajvalil Esekias la stsob li jnaklejetik ta Juda xchi'uk ta Israel tey ta Jerusalen sventa spasik li K'in Koltaele, xi laj yalanbe ech'ele: «Steklumal Israel sutanik ta stojolal li Jeova [Diose], mu xapas ta tsots avo'ontonik jech k'ucha'al la spasik li amoltotakike. Ak'o abaik ta

ventainel yu'un li Jeovae, la'ik li ta xch'ulna ti xch'ultajesoj sbatel osile xchi'uk tunanik ta stojolal li Jeova Dios avu'unike sventa xnamaj ta atojolalik li sk'ak'al yo'onton ti tsanem tajeke. [...] li Jeova Dios avu'unike oy slekil yo'onton xchi'uk oy xk'uxul yo'onton, mu teuk-o tsnamajes sat ta atojolalik mi la sutik tal ta stojolale» (2Kr 30:6-9). Melel ono'ox ti mu'yuk xa ta jpastik li K'in Koltaele, pe li Pablo laj yalbutik ti mu xkikta jbatik ti ta jtsobilan jbatik li ta steklumal Diose, yu'un xi laj yale: «Jech xtok, sk'an me oyuk ta ko'onton jbatik ta jujuntal yo' jtijbe jba ko'ontontik sventa jk'an jbatik xchi'uk jpastik li k'usitik toj leke, jech xtok, mu me xkiktatik ti ta jtsob jbatik jech k'ucha'al oy nopem xa'iik spasel junantike, ja' lek jpatbe jba ko'ontontik ta jujuntal, mas to sk'an jech jpastik ta skoj ti chnopaj xa talel li sk'ak'alil chavilike» (Ebr 10:24, 25; k'elo *CONGREGACIÓN*).

15-21 YU'UN MARSO

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | NUMEROS 11, 12

«¿K'u yu'un mu stak' ti xijbik'tal k'opoje?»

***w19.02* paj. 17 par. 13**
¿K'u yu'un sk'an xvinaj ti ta jtojtik ta vokole?

13 K'alal oy k'usitik yan la snuptanik ta jelavele, ch'ay ta sjolik ti laj yich'ik koltaele xchi'uk mu'yuk xa la stojik ta vokol (Sl 106:7). Xi chal li Vivliae: «Scotolic iliquic ta bic'talvulajetel ta stojol li Moisés xchi'uc Aarone», pe ja' laj yich' chopol k'optael laj ya'i li Jeovae (Eks 16:2, 8). Chopol laj ya'i sba li Jeovae, ja' yu'un ta mas jelavele, laj yal ti te chchamik ta takixokol balumil li buch'utik la stoy sbaik li va' k'ak'ale, ja' xa no'ox mu'yuk li Josue xchi'uk Kalebe (Nu 14:22-24; 26:65). Jk'eltik batel k'uxi xu' jchanbetik li buch'utik lek k'usi la spasike xchi'uk ti ma'ukuk jchanbetik li buch'utik mu'yuk la stojik ta vokole.

***w06* 15/7 paj. 15 par. 7**
«Mu me ta bik'tal k'opojeluk xapasik skotol li k'usitike»

7 ¡Solel jel tajek stalelalik li j-israeletike! Ta slikebale, la stojik tajek ta vokol k'alal lok'esatik tal ta Ejiptoe xchi'uk k'alal la xtuch'ik li Tsajal nabe, taje ja' tijbat-o yo'ontonik sventa sk'ejintaik li Jeovae (Eks 15: 1-21). Pe ta skoj ti vokol li kuxlejal ta takixokol balumile xchi'uk ti xi'ik ta stojolal li jkanaanetike, ch'ay yu'unik li muyubajele. Ja' yu'un, mu'yuk la stojik ta vokol ti koltaatik yu'un li Jeovae, ja' no'ox laj yak'beik smulin. K'alal lik bik'tal k'opojikuke, jech laj yak'ik ta ilel ti mu'yuk tstojik ta vokol li k'usi ch-ak'batik yu'un Jeovae. Ja' yu'un, mu toj labaluk sba ti xi laj yal li Jeovae: «¿Bak'in to chikta sbaik ti chbik'tal k'opojik ta jtojolal li chopol tsobobbail li'e?» (Nu 14:27; 21:5).

***it*-2 paj. 855 par. 2**
Utbail

Bik'tal k'opojel. Li bik'tal k'opojele chchibajesvan xchi'uk xu' slajesvan. K'alal ch'abal to'ox jal slok'elik tal ta Ejipto li j-israeletike, lik bik'tal k'opojikuk ta stojolal Jeova ta skoj ti k'u yelan beiltasvanik li Moises xchi'uk Aarone (Eks 16:2, 7). Ta skoj taje chibaj-o li Moisese, xi laj yalbe li Jeovae: «Milun xa ta ora avokoluk» (Nu 11:13-15). Li buch'u ja' yes-o chbik'tal k'opoje xu' me xch'ay-o li xkuxlejale. K'alal

bik'tal k'opojik ta stojolal Moises li j-israeletike, ja' sk'oplal laj ya'i li Jeovae, yu'un ja' sva'anoj ta bankilal (Nu 14:26-30). Ep buch'utik chamik ta skoj taje.

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

***it*-2 paj. 288 par. 4**
Mana

Ti k'u yelane. Li manae, «sak xchi'uk xko'olaj k'ucha'al sbek' kulantu» xchi'uk xko'olaj ta xuch'al te' ti mu tajek yik'e, jechtik xvinaj k'ucha'al jp'ej perla ton «xchi'uk jech smuil k'ucha'al jayal pak'anbil arina ti yich'oj pome» o li «pan ti yich'oj aseitee». Taje tsnoyik ta molino o mo'oje ta xvoch'ik ta boch ti pasbil ta tone, mi laje ta slakanik ta p'inetik o ta spasik ta panetik (Eks 16:23, 31; Nu 11:7, 8).

22-28 YU'UN MARSO

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | NUMEROS 13, 14

«Tstsatsubtas ko'ontontik li xch'unel ko'ontontike»

***w06* 1/10 paj. 17 par. 5, 6**
Li xch'unel ko'ontontike xchi'uk li xi'tael Diose tstsatsubtas ko'ontontik

5 Li Josue xchi'uk Kalebe oy tajek ta yo'ontonik ch-ochik li ta Albil Balumile, ja' yu'un xi laj yale: «Mu xaxi'ik yu'un li [jkanaanetike], yu'un stsal no'ox ku'untik. Mu'yuk xa spojobbailik xchi'uk li' xchi'ukutik li Jeovae. Mu xaxi'ik yu'un» (Nu 14:9). ¿Mi jeche' van chlo'lavanik? Mo'oj, yu'un xko'olajik k'ucha'al li yan j-israeletik ti laj yilik k'u yelan laj yak'be Jeova lajuneb vokol li Ejipto xchi'uk li sdiosike xchi'uk laj yilik k'u yelan laj yak' jik'avuk ta Tsajal nab li faraon xchi'uk li yajsoltarotake (Sl 136:15). Ja' yu'un, li lajunvo' jpa'ivanejetik ti xi'emik tajeke xchi'uk li buch'utik la xch'unik li k'usi laj yalike, mu'yuk k'usi xu' spak-o sk'oplalik. Li Jeovae xi laj yal ti k'u to xk'uxul laj ya'i li k'usi laj yalike: «¿K'u to sjalil jech tspas li jteklum ti mu'yuk chich'ikun ta muk'e xchi'uk bak'in to chak' xch'unel yo'ontonik ta jtojolal ak'o mi laj xa yilik li senyailtak la jpas ta stojolalike?» (Nu 14:11).

6 Li Jeovae jamal laj yal k'ucha'al ti jech la spasike: ja' ta skoj ti ch'abal xch'unel yo'ontonik ti xi'ike. Ja' yu'un, toj tsots sk'oplal li xch'unel ko'ontontik xchi'uk li stsatsal ko'ontontike, li jtakbol Juane xi to laj yalbe el li buch'utik yak'ojik persa sventa lek oyik ta mantale: «Li xch'unel ko'ontontike spasoj xa ta kanal li balumile» (1Jn 5:4). Li ta jk'ak'aliltike, oy buch'utik jech xch'unel yo'ontonik jech k'ucha'al li Josue xchi'uk Kalebe, yu'un koltavanemik sventa jcholtik li lekil a'yejetik ta sventa li Ajvalilal yu'un Diose, ak'o mi kerem tsebetik o mi oy xa sjabilalik mi tsotsik to o mi mu'yuk. Mi junuk kajkontratik xu' spajtsanutik, yu'un tsots lek ko'ontontik (Ro 8:31).

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

***it*-1 paj. 740 par. 1**
Li balumil ti laj yak'be j-israeletik li Diose

TOJ j-ech' xa no'ox lek li balumil laj yak'be j-israeletik li Diose. K'alal la stak batel Moises jpa'ivanejetik li ta Albil Balumile, laj yalbe ti ak'o yich'ik talel li k'usitik te

xch'ie, laj yich'ik tal igo, granada xchi'uk jchoj uva ti toj muk'tik sate, yu'un cha'vo' to viniketik la xkuchik batel ta jtel te'. Ak'o mi xi'ik ta skoj ti mu'yuk lek xch'unel yo'ontonike, pe laj yalik ono'ox ti ja' jun balumil ti «oy lek leche xchi'uk» pome (Nu 13:23, 27).

29 YU'UN MARSO-4 YU'UN AVRIL

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | NUMEROS 15, 16

«Mu me jtoy jbatik xchi'uk mu jpat ko'onton jtuktik»

***w11* 15/9 paj. 27 par. 12**
¿Mi xojtikinun li Jeovae?

12 Pe ak'o mi jech, k'alal yakalik batel ta xanbal ta Albil Balumile, k'ot yorail ti oy k'usi chopol laj yil ta sventa li k'uyelan chich' beiltasel li steklumal Diose. Li Coré xchi'uk 250 viniketik ti tsots sk'oplal yabtelike tsk'an ox tsjelik taje. Yik'aluk van la snopik ta melel ti koltabilik yu'un li Diose, ja' yu'un la stoy sbaik ta stojolal li yabtel ak'bil Moisese. Xi laj yalbeik li Moisés xchi'uk li sbankil Aarone: «Li' no'ox c'alal avabtelic li vo'oxuque. Scotol jchi'iltactic t'ujbilic yu'un Dios xu' chtunic yu'un, xchi'uc jcotoltic li' oy ta jtojoltic li Muc'ul Diose» (Nu 16:1-3). ¡Ja' svinajeb ti toj jtoybaike! Li Moisese xi no'ox la stak'e: «Li Muc'ul Diose sob oc'om chac' ta ilel li boch'o ja' yu'une» ***(k'elo Numeros 16:5).*** Ta smaleb k'ak'al ta yok'omale li Coré xchi'uk li xchi'iltake chamemik xa'ox (Nu 16:31-35).

***w11* 15/9 paj. 27 par. 11**
¿Mi xojtikinun li Jeovae?

11 Li Moisés xchi'uk Coree mu jmojuk ch-ilatik yu'un Jeova. ¿K'u yu'un? Yu'un mu ko'oluk laj yak'ik ta ilel stalelalik ta sventa li k'usi xchapanoj Diose xchi'uk ta sventa li mantaletik yak'oje. Jk'eltik k'uyelan xkuxlejal i-ech' li Coré ti ja' jun jleví ta yuts' yalal Coate. Ep matanaletik la sta, jech k'ucha'al li'e, xu' van laj yilik ikol lok'el li steklumal Israel ta Tsajal Nabe, jech xtok, k'alal la slajes li buch'utik la stoy sbaik ta Vits Sinaí li Jeovae, laj van skolta sba ek xchi'uk la skolta sba ta yich'el batel li xkaxail smantal Diose (Eks 32:26-29; Nu 3:30, 31). Ya'eluke jal tuk' itun ta stojolal Jeova, ja' yu'un ep j-israeletik laj yich'ik ta muk'.

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

***w98* 1/9 paj. 20 par. 1, 2**
Ja'uk xavak' ta avo'onton li k'usi mas tsots sk'oplale

Li Jeovae chopol laj yil li k'usi k'ot ta pasele, ja' yu'un xi laj yalbe li Moisese: «Persa sk'an xich' milel li vinike» (Nu 15:35). ¿K'u yu'un ja' jun tsatsal mulil laj yil Jeova li k'usi la spas li vinik taje?

Li jteklume oy yu'unik vakib k'ak'al sventa stsob si'ik, sve'elik, sk'el sk'u' spok'ik xchi'uk li yan k'usitik chtun yu'unike. Li ta svukubal k'ak'ale, ja' sventa sk'elik li k'usitik chtun yu'unik ta mantale, mu'yuk chopol ti tstsob si'ike, li k'usi mu'yuk leke ja' ti ja'o tstsob si'ik k'alal chich'ik ta muk' Jeovae. Ak'o mi mu'yuk xa chch'unik li k'usi chal Smantal Moises li yajts'aklomtak Kristoe, ¿mi mu jechuk ti oy k'usi chak' jchantik li k'usi k'ot ta pasel sventa ja'uk xkak' ta ko'ontontik li k'usi mas tsots sk'oplale? (Flp 1:10).

5-11 YU'UN AVRIL

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | NUMEROS 17-19

«Vo'on arextoun»

***w11* 15/9 paj. 13 par. 9**
¿Mi ja' jrextotik chka'itik li Jeovae?

9 Jnopbetik sk'oplal yan velta li jlevietike. Li stukike mu'yuk bu laj yich'ik ak'bel yosilik. Ta skoj ti ja' tspasik li ch'ul abtelale, spatoj lek yo'ontonik ti chchabiatik yu'un li Jeovae, ti xi albatike: «Vu'un avosilun chic'ot. Vu'un avu'unun chic'ot» (Nu 18:20). Ak'o mi mu'yuk chijtunutik ta jun ch'ulna, pe xu' me jech xkak'tik ta ilel jtalelaltik ek k'ucha'al la spasik li paleetik xchi'uk li jlevietike. Ja' yu'un jpat ko'ontontik ti chak'butik k'usi chtun ku'untik li Diose. Ta skoj ti nopol xa li slajebal k'ak'ale toj tsots sk'oplal ti oyuk xch'unel ko'ontontike (Ap 13: 17).

***w11* 15/9 paj. 7 par. 4**
Ja' jrextotik li Jeovae

4 Jech k'ucha'al laj xa kiltike, li jlevietike mu'yuk laj yich' vok'bel yosilik, «li c'usi ja' yu'unique ja' li paleal ta stojol Diose», jun abtelal ti tsots sk'oplale (Jos 18:7). Ja' yu'un xi laj yal ta Numeros 18:20: «Vu'un avosilun chic'ot». Manchuk mi jech, li stuke mu'yuk laj yak' ta povreal ***(k'elo Numeros 18:19, 21, 24).*** Ta skoj ti «chtunic cu'un ta ch'ulna», xi li Diose, «li levietique [ch-ak'batik] yu'uninic li jujun ta lajlajuneb ti chaq'uic li [x]chi'iltaque», ja' xkaltik, li jteklume chak'ik li jujun ta lajlajuneb xchon bolomik ti chvok'e xchi'uk li sts'unobtakik chlok' yu'unike. Jech xtok, li jlevietike ta me slok'esik ek jun ta lajlajuneb sventa li paleetike, ja' tst'ujik li mas t'ujome (Nu 18:25-29). Li Paleetik eke ta staik «scotol li c'usi [chak'ik]» ta ch'ulna li xchi'iltak ta israelale. Ta melel, xu' spat yo'ontonik ta stojolal Jeova ti ch-ak'batik li k'usitik chtun yu'unike.

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

***g02* 8/6 paj. 14 par. 2**
Toj tsots sk'oplal li ats'ame

K'alal chich' tunesel li ats'am ta vo'nee, ja' sk'an xal ti chak' jun o'ontonal xchi'uk ti chjalije. Ja' yu'un, li ta Vivliae chal ti k'alal tspasik jun trato sbatel osile ta slajesik jtos ve'lil ti yich'oj ats'ame (Nu 18:19). Li ta Smantal Moisese chal ti sk'an xich' ak'bel ats'am li matanaletik ti chich' ak'el li ta skajleb matanale, taje ja' van sk'an xal ti leke o ti mu'yuk xchopolile.

12-18 YU'UN AVRIL

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | NUMEROS 20, 21

«Manxouk me xkak' jbatik k'alal chkich'tik sujele»

***w19.02* paj. 12 par. 19**
Bik'ituk xkak' jbatik xchi'uk jpastik li k'usi lek chil Jeovae

19 **Yu'un ja' tskoltautik sventa mu masuk jpas jmultik.** Jnoptik yan velta ta stojolal li Moisese, ti k'u sjalil tune laj yak' ta ilel ti manxo yak'oj sbae xchi'uk ti lek xil sba xchi'uk li Jeovae. Pe jel stalelal k'alal jutuk xa ox mu 40 jabil chanavik ta takixokol balumile, yu'un lik stoy sba. K'alal te to'ox oyik ta Ejiptoe yik'aluk van ja' chabiat

yu'un li xvixe, pe k'alal chame te la smuk komel ta Kades. K'alal mu to jaluk jech k'ot ta pasele, li j-israeletike lik bik'tal k'opojikuk ta skoj ti ch'abal yu'unik li k'usi chtun yu'unike. Li Vivliae chal ti la ‹stsob sbaik tal skotolik; sventa skontrainik li Moises› ta skoj ti ch'abal ya'alike. Li j-israeletike jech-o ilinik ta stojolal li Jeovae ak'o mi ep xa ox sk'elobil ju'elal yak'oj ta ilel ta stojolal Moises xchi'uk ti epal jabil lek beiltasvane. Lik bik'tal k'opojikuk ta stojolal li Moises eke, yu'un tsnopik ti ja' ta smul ti ch'abal ya'alike (Nu 20:1-5, 9-11).

***w19.02* paj. 13 par. 20, 21**
Bik'ituk xkak' jbatik xchi'uk jpastik li k'usi lek chil Jeovae

20 K'alal lik bik'tal k'opojuk li j-israeletike, laj smalael yu'un li Moisese xchi'uk lik ilinuk. Ja' yu'un, mu'yuk xa bu jech la spas ti k'u yelan albat yu'un Jeova ti ak'o sk'opon li tone, ta sk'ak'al xa yo'onton la sk'opon li j-israeletike xchi'uk laj yal ti tspas jun sk'elobil ju'elale. Chib velta la smaj li tone, va'un lok' tal epal vo'. Ta skoj ti mu'yuk bik'it laj yak' sba xchi'uk kap sjole, oy k'usi chopol la spas (Sl 106:32, 33). Xchi'uk mu'yuk xa x-ak'at ochuk yu'un Jeova li ta Albil Balumile (Nu 20:12).

21 ¿K'usi chak' jchantik li k'usi la snuptan Moisese? Ba'yel, ja' ti sk'an jechuk-o xkak'tik persa sventa bik'it xkak' jbatike. Mi mu'yuk ta jk'el jbatike, xu' me xlik jtoy jbatik ta anil xchi'uk xu' me oy k'usitik xlok' ta alel ku'untik ti mu lekuke. Xchibal, k'alal ep k'usi ta jvul-o ko'ontontik xtoke, vokol me chka'itik ti bik'it xkak' jbatike, ja' yu'un kak'tik-o persa ti bik'it xkak' jbatik ak'o mi chkich'tik sujel.

***w09* 1/9 paj. 19 par. 5**
Jun jchapanvanej ti tuk' sna' xchapanvane

Ba'yel, li Diose mu'yuk laj yalbe mantal Moises ti ak'o sk'opon li jteklume mi ja'uk ti sbiiltas ta jtoybaetike. Xchibal, li Moises xchi'uk Aarone mu'yuk xak'ik ta ich'el ta muk' li Diose. Ja' yu'un, li Jeovae laj yak'anbe tsots mantal ta skoj ti mu'yuk xak'ik ta ilel ti ch'ul li Stuke (Nu 20:12). K'alal laj yalik «ta jlok'eskutik vo' avuch'ik» xie, li Moises xchi'uk Aarone laj yak'ik ta a'iel ti ja' li buch'utik tslok'esik ta sk'elobil ju'elal li vo'e ma'uk li Diose. Yoxibal, li Jeovae oy xa ono'ox buch'utik jech yak'ojbe kastigo jech k'ucha'al laj yak'be li Moises xchi'uk Aarone. Jvules ta joltik ti oy xa ono'ox jk'ol kuxlejal ti mu'yuk x-ochik ta Kanaan ta skoj stoyobbailike (Nu 14:22, 23). Xchantosal, ta skoj ti ja' tsbeiltasik li jteklume stalel ono'ox ti mas to ep k'usi chk'anbatik yu'un li Diose (Lu 12: 48).

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

***w14* 15/6 paj. 26 par. 12**
¿Mi jech chkiltik k'ucha'al chil Jeova li buch'utik k'un yo'ontonike?

12 Xu' van te no'ox laj yak'be kastigo Aarón jechuk Jeova ta skoj li smultak taje. Pe laj ya'ibe smelolal ti ma'uk chopol krixchano ak'o mi oy k'usitik p'aj ta spasel. Ya'eluk li k'usi tijbat yo'onton spasel li Aarón taje, ja' ta skoj li k'usi k'ot ta pasel li va' k'ak'ale o ta skoj ti laj yich' sujel yu'un yantike. Pe ak'o mi jech, k'alal albat li smultake, ta anil no'ox laj yal ti ja' smule xchi'uk ja' la spas li k'usi tsk'an yo'onton Dio-

se (Eks 32:26; Nu 12:11; 20:23-27). Li k'usi mas laj yak' ta yo'onton li Jeovae ja' li xch'unel yo'ontone xchi'uk ti la sutes yo'onton li Aarone. Epal jabil ta ts'akale, li Aarón xchi'uk li yuts' yalale nabilik-o ti tuk' laj yak' sbaik ta stojolal li Jeovae (Sl 115: 10-12; 135:19, 20).

19-25 YU'UN AVRIL

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | NUMEROS 22-24

«Li Jeovae tskoltautik sventa jpakbetik sk'oplal li k'usi melel k'alal chkich'tik nutsele»

***bt* paj. 53 par. 5**
«Laj yalbe sk'oplal li lekil a'yejetik ta sventa Jesuse»

5 Li avie, li jkontrainvanejetike mu xu' yu'unik spajesel li cholmantal jech k'ucha'al mu'yuk xpaj yu'unik li ta ba'yel sigloe. K'alal chich'ik tik'el ta chukel o chich'ik sujel sventa yan xa bu chich'ik takel batel li yajts'aklomtak Kristoe, ja' no'ox chkoltavanik sventa xich' cholel li lekil a'yej ta sventa li Ajvalilal yu'un Diose. Jech k'ucha'al li'e, k'alal ja'o li Xchibal Muk'ta Pask'op ta sp'ejel Balumile, li ermanoetik ti takatik batel ta spasel tsatsal abtelal yu'un jnazietike te la xcholik mantal. Xi laj yal jun judio ti te laj yojtikin li mantale: «Ti k'u yelan laj yak' ta ilel stsatsal yo'ontonik li stestigotak Jeova li ta chukinabe, te laj kak' venta ti ta Vivlia lok'em li k'usitik xch'unojike, ja' yu'un lipas ta Testigo».

***it*-2 paj. 250 par. 3**
Chuvajil

Chuvaj ti ta jkontraintik li Jeovae. Li j-alk'op Balaame toj bol k'usi la spas k'alal tsk'an ox chchopol k'opta li jteklum Israel sventa oyuk k'usi x-ak'bat yu'un li ajvalil ta Moab ti Balak sbie. Pe li Jeovae la smak ta be li k'usi snopoj ox tspase. Xi laj yal ta stojolal Balaam li jtakbol Pedroe: «Yu'un li jkot vuro ti mu sna' xk'opoje k'opoj k'ucha'al jun krixchano ti la smakbe ta be li xchuvajil j-alk'ope». Sventa xalbe sk'oplal xchuvajil Balaam li jtakbole, la stunes li jp'el k'op ta griego *pa·ra·fro·ní·a*, taje ja' sk'an xal «ti mu xich' smelole o ti mu'yuk xch'ulele» (2Pe 2:15, 16; Nu 22:26-31).

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

***w04* 1/8 paj. 27 par. 2**
Li k'usi mas tsotsik sk'oplal ta slivroal Numeros

22:20-22. ¿K'u yu'un tsan sk'ak'al yo'onton ta stojolal Balaam li Jeovae? Li Jeovae laj yalbe li j-alk'op Balaam ti mu xchopol k'opta li j-israeletike (Nu 22:12). Ak'o mi jech, li j-alk'ope jp'el ta yo'onton mu'yuk la ch'unbe smantal li Jeovae, la xchi'in batel li sviniktak Balake, yu'un tsk'an ti lekuk x-ilat yu'un li ajvalil ta Moab sventa oyuk k'usi x-ak'bate (2Pe 2: 15, 16; Jud 11). Ak'o mi tsk'an ox chchopol k'opta li jteklum Israele, albat ti ak'o xak'be bendisione. Ak'o mi jech, laj to yak' persa sventa lekuk x-ilat yu'un li ajvalile, yu'un laj yalbe ti xu' stunes antsetik ti chich'ik ta muk' Baal sventa slo'labeik sjol li viniketik ta Israele (Nu 31:15, 16). Jech oxal, lik sk'ak'al yo'onton Jeova ta stojolal li Balaam ta skoj li xpich'etel yo'ontone.

26 YU'UN AVRIL-2 YU'UN MAYO

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | NUMEROS 25, 26

«¿Mi xu' oy k'usi xjel ta skoj no'ox jun krixchano?»

***lvs* paj. 118 par. 1, 2**
«¡Jatavanik lok'el ta stojolal li mulivajele!»

NOPBO sk'oplal jun jtsakchoy ti sna'oj bu xu' sta li k'usi choyal yakal tsa'e. Tst'uj lek li k'usi tsjok'an ta s-ansueloe, va'un tsjip yalel ta vo'. Ak'o mi jal tsmala, pe mi laj ya'i la stsak sve'el li choye, tsnit lok'el ta anil li ansueloe, va'un te xa jok'ol chlok' tal li choye.

2 Xu' ja' jech jok'ol xlajik ta ansuelo ek li krixchanoetike. ¿K'uxi ti xu' jok'ol xlajike? Jchanbetik sk'oplal li k'usi k'ot ta stojolalik li j-israeletike. K'alal jutuk xa ox sk'an x-ochik li ta Albil Balumile, te komik k'uk sjalil ta stenlejaltik yu'un Moab. Li ajvalil ta Moabe laj yal ti chak'be epal tak'in Balaam sventa xchopol k'opta li Israele. Ja' yu'un, li Balaame la snop lek k'uxi xu' sa' smulik li j-israeletik sventa xchopol k'optaatik yu'un li Jeovae. Ja' yu'un, la st'uj lek k'usi tstunes yo' xyalik ta mulil li j-israeletike: la stak batel jmoab tsebetik ti bu spasoj skarpanaik li j-israeletik sventa slo'labeik sjol li viniketike (Nu 22:1-7; 31:15, 16; Ap 2:14).

***lvs* paj. 119 par. 4**
«¡Jatavanik lok'el ta stojolal li mulivajele!»

4 ¿K'u yu'un ep yalik ta spets' Balaam li j-israeletike? Yu'un ja' no'ox oy ta yo'ontonik li k'usi tsk'an stukike xchi'uk li k'usi tsk'upinike. Ak'o mi ep k'usitik la spas Jeova ta stojolalik yo' tuk' xtunik ta stojolale, pe ch'ay ta sjolik skotol li k'usitik la spas Jeovae. Lok'esatik tal ta mosoil ta Ejipto, ak'bat sve'elik ta takixokol balumil, jech-o k'elatik xchi'uk chabiatik k'alal po'ot xa ox x-ochik li ta Albil Balumile (Ebr 3:12). Ak'o mi jech, lo'labat sjolik sventa xmulivajik. Xi laj yal li jtakbol Pabloe: «Mu me xijmulivaj jech k'ucha'al mulivajik junantike, yu'un chamik» (1Ko 10:8).

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

***it*-2 paj. 238 par. 1, 2**
Ts'ak

Ja' yu'un, k'alal la xch'akik li balumile, la stsakik ta venta li cha'tos li'e: ta suerte xchi'uk ti k'u smuk'ul li jujuchop nitilulale. Yik'aluk van k'alal chak'ik suertee te chak' ta ilel bu jotukal chkom xrexto li jujuchop nitilulale, mi ta norte, sur, slok'eb k'ak'al, smaleb k'ak'al, nopol ti' nab o ta vitstikaltik. Ta skoj ti ja' la snop stuk Jeova li k'usi chk'ot ta pasele, mu'yuk chopol xa'iik xchi'uk mu'yuk stsak sbaik ta k'op li jujuchop nitilulale (Pr 16:33). Ja' yu'un, k'alal laj yak'ik li suerteetike, li Diose oy k'usi la spas sventa jechuk xk'ot ta pasel jech k'ucha'al xa ono'ox yaloj li moltotil Jakob k'alal jutuk xa ox sk'an xcham ti te ta jtatik ta Jenesis 49:1 k'alal ta 33.

K'alal laj xa ox yak'ik suerte sventa sna'ik bu jotukal chkom li jujuchop nitilulale, laj yak'beik sts'akil xchi'uk la stsakik ta venta li xcha'tosal li'e: ti k'u smuk'ul li jujuchop nitilulale. «Ch'akbo aba avosilik ta jujuchop avuts' avalalik ja' ti bu chk'ot li suertee. Li jujuchop ti mas epike mas ep

xavak’beik xrexto, li jujuchop ti mas jutebike mas jutuk xavak’beik xrexto. Ja’ te chich’ xrextoik ti bu chk’ot li suerte» (Nu 33:54). Ak’o mi mu xu’ sjel bu la sta xrextoik k’alal laj yak’ik suertee, pe xu’ mas ep o juteb xich’ik ja’ ti k’u smuk’ul li jujuchop nitilulale. Ta skoj ti toj muk’ yich’oj sparte osil li snitilulal Judae, laj yich’ ch’akbel lok’el sventa xich’ ak’bel li snitilulal Simeone (Jos 19:9).

© 2020 Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania